

Sentralbord: 55 21 33 00
Telefaks: 55 21 33 01
Red. e. kl. 16.00: 55 21 33 13

Bontelabo 2, 2. etasje
N-5003 Bergen

Tromsø:
Telefon: 77 66 56 80
Telefaks: 77 66 56 90

Bodø:
Telefon: 75 54 49 21
Telefax: 75 54 49 27

Ålesund:
Telefon: 70 15 65 45
Telefaks: 70 15 65 47

Leknes i Lofoten:
Telefon: 76 08 24 90
Telefax: 76 08 27 06

Bø i Vesterålen
Telefon: 76 13 55 15
Telefax: 76 13 55 16

redaksjonen@fiskaren.no
annonse@fiskaren.no
abonnement@fiskaren.no

Vil avdekke gammelt mysterium

Bergen: Nye borer på bunnen av Barentshavet skal avdekke mer av Mjøltnir-kraterets mysterier. Asteroiden som slo ned i havet for 142 millioner år siden, skapte voldsomme ødeleggelser og dannet et havbunnskrater på 40 kilometer i diameter.

Nå har en flernasjonal planleggingsgruppe ledet av Henning Dypvik ved Universitetet i Oslo, arbeidet med forberedel-

ser til nye undersøkelser i og rundt krateret, melder forskning.no. – Målet er først å få gjennomført fem-seks grunne borer på 200-300 meters dyp rundt meteorittkrateret, for så i neste omgang å få gjennomført en dyp boring inn i selv krateret, forteller geolog og Mjøltnir-ekspert Morten Smelror ved Norges geologiske undersøkelse (NGU). Sammen med Henning Dypvik og kolle-

ger ved Universitetet i Oslo, har Morten Smelror arbeidet mye med å fravriste Mjøltnir-krateret dets hemmeligheter.

– Boringene vil lære oss mer om hva som skjer når en meteoritt slår ned i et grunt havområde og hvilke konsekvenser nedslaget har for miljøet, både i tiden umiddelbart etter nedslaget og i et lengre geologisk tidsperspektiv, sier Smelror.

Mjøltnir-krateret i Barentsha-

vet er et av de best bevarte kratrene på Jorden. Det inneholder enorme mengder med forstyrrende sedimenter. Beregninger så langt viser at mellom 800 og 1400 kubikk-kilometer masse er blitt rotet rundt.

– Nedslaget i Barentshavet skapte enorme flodbølger og utløste en energi som tilsvarer et jordskjelv på 8,3 på Richters skala, forteller Morten Smelror.

INFORMANTEN: Utsetjing av argon-bøye. Med ei levetid på fire år gjev kvar av desse 3000 bøyane frå seg mykje viktig informasjon om havet. ILL. FOTO: HI.

Dei kloke bøyene

Bergen: I alle havområde driv det no små bøy-er rundt på meir enn 1000 meters djupne. Kvar tiande dag kjem dei små Argo-bøyene til overflata for å gje frå seg informasjon.

Helge Arild Bolstad
helge.bolstad@fiskaren.no

Utsetting av Argo-bøyene er eit internasjonalt prosjekt med deltakarar frå meir enn 30 land og no er målsetjinga om å sette ut 3000 bøy-er akkurat nådd. Prosjektet gir mellom anna forskarane ein klimastatus av havet, og dei kan sjå om det skjer forandringar over tid.

Dataene er i dag til stor nytte i operasjonell havvarsling, mellom anna brukar fleire klimasenter over heile verden dei til å forstå korleis havet påverkar klimaet. Til dømes blir dataene brukt i klimamodellar for sesong og mellomårlege varslingar og til å gjere betre varslinga av større periodiske klimahendingar som El Niño.

Havforskningsinstituttet har sett ut 11 bøy-er i Norskehavet, og av desse er det seks som framleis sender informasjon til land. Kvar bøye har ei levetid på omlag fire år. Då må dei erstattast med nye.

Lever sitt eige liv

Ein av fordelane ved å bruke Argo-bøyene er at ein får registreringar frå heile havet og ikkje berre frå ulike punkt, og at

målingane blir gjort både vinter og sommar.

– Bøyene lever sitt eige liv etter at dei er sett ut. Dei driv med straumen på den djupna dei er førehandsprogrammert til å vere på, og kjem til overflata berre kvar tiande dag. På vegg opp tek bøyene kontinuerlege målingar som vert sendt til land når bøya er på overflata saman med posisjonen som bøya har. Drivbanene til bøyene gir også heilt ny kunnskap om djupstraumane, fortel Kjell Arne Mork. Han er ein av forskarane ved Havforskningsinstituttet

som deltek i prosjektet og har nytte av all informasjonen frå bøyene. Tidlegare var forskarane avhengige av at målingar av temperatur, saltinnhald og trykk vart gjort

” Bøyene lever sitt eige liv etter at dei er sett ut, og har ei levetid på fire år.

Kjell Arne Mork, forskar

frå båt, noko som gav færre målingar i mange område på grunn av værforhold, særleg då vinters tid. I tillegg var det eit problem at det ofte tok lang tid før målingane vart tilgjengelege for alle som

trengte dei. – No vert registreringane sende til datasenter på land via satellitt, og derfrå blir dei gjort tilgjengeleg for alle interesserte så fort som berre råd er, fortel Mork.

25 år:

De to mennene som var om bord i en sjark fra Røst som havarete utenfor heljevær i Bodø, har tilstått forsøk på forsikringsbedrageri. Det opplyser politiavdelingssjef Erling Carlsen ved Bodø politikkammer. De to gikk i gummiplåten etter å ha sendt opp nødrukerter, og ble plukket opp av et redningshelikopter.

Fiskaren 9. nov. 1982.

plukkfisk:

Den restaurante

En gjest på et hotell i Bergen satt seg ned ved frokostbordet og vinket til kelneren. Med en hyggelig stemme sa han,

– Jeg vil gjerne bestille to kokte egg, der det ene skal være så lite kokt at det ikke helt har størket og det andre skal kokes så mye at det er hardt å tygge. Ved siden vil jeg ha stekt bacon som helst skal ligge på en tallerken noen minutter før jeg får det, så det blir kaldt. To skiver med ristet brød og pass endelig på at dere rister det til det blir sotete. Legg ved en pakke smør som nylig er tatt ut av dypfryseren. Til drikke vil jeg gjerne ha en lunken kopp med svak kaffe.

– Det var en avansert bestilling, svarte kelneren. – Jeg er redd det kan bli vanskelig.

– Set skjønner ikke det, svarte gjesten. – Det var jo det jeg fikk i går!

Den restaurante 2

Som kelneren sa da han veltet glasset over gjesten: – Enda bra det var en tørr Martini!

Den restaurante 3

– Kelner, er jeg nødt til å sitte her til jeg sulter ihjel?! – Nei da, vi stenger kl. 23.00!

Den svenske 1

To menn fra Göteborg stod og pratet:

– Vasaloppet er ingenting, sa den ene. – Jeg har gått det fem ganger. Eneste problemet er at man blir så sulten.

– Men det er jo matstasjoner... – Første dagen, ja!